

WSTĘP

Współcześnie znaczenie wiedzy systematycznie wzrasta zarówno w procesie edukacji, pracy naukowej, jak i w życiu gospodarczym. Wiedza staje się czwartym czynnikiem produkcji, obok ziemi, kapitału i pracy, który umożliwia budowanie przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw i całych gospodarek. Staje się to jedną z przyczyn wzrostu zapotrzebowania na wiedzę naukową o znaczeniu podstawowym i praktycznym. To z kolei rodzi potrzebę poznania specyfiki naukowych procesów twórczych oraz metodologicznych podstaw kreowania wiedzy naukowej.

Kwintesencją pracy naukowej jest: postrzeganie, wyobrażanie, tworzenie pojęć, myślenie i zapamiętywanie¹. Wiedza naukowa w dziedzinie ekonomii powstaje w wyniku poznania naukowego, które pozwala na stworzenie w umyśle badacza swobodnego obrazu kluczowych cech badanego obiektu, zjawisk oraz zależności przyczynowo-skutkowych rządzących światem gospodarczym w mikro- i makroskali. Kreowanie wiedzy ekonomicznej wymaga szczególnej ostrożności w formułowaniu uogólnień, zwłaszcza tych, które początkowo mogą być postrzegane jako teorie lub prawa naukowe. Stale zmieniające się warunki gospodarowania powodują, że wiedza ekonomiczna nie posiada charakteru kumulatywnego. W historii jej rozwoju można wyróżnić następujące po sobie rewolucje naukowe, których istotą jest zmiana ogólnie przyjętego paradygmatu ekonomii. To zaś prowadzi do konieczności podejmowania działań doskonalących w dziedzinie metodologii nauk, a także uzmysłowienia roli metodologicznych podstaw kreowania wiedzy. Jednocześnie ważne staje się docenienie roli twórczości w procesach kreowania wiedzy.

Celem niniejszej monografii jest przedstawienie znaczenia poznania naukowego w procesie kreowania wiedzy ze szczególnym uwzględnieniem zastosowania podstaw metodologicznych oraz stymulowania twórczego procesu myślowego.

Główną inspiracją do powstania książki były zajęcia prowadzone przez profesora B. Poskrobko na studiach doktoranckich z zakresu ekonomii, obejmujące zagadnienia kształtowania warsztatu naukowca oraz kreowania wiedzy naukowej. Monografia jest wynikiem opracowań autorskich oraz współautorskich realizowanych w trakcie zajęć. Stanowi próbę wniesienia wkładu w rozwój teorii kreowania wiedzy ekonomicznej. Wszystkie opracowania były realizowane z myślą o weryfikacji tezy, że poznanie naukowe stanowi zasadniczy czynnik kreowania wiedzy ekonomicznej spełniającej standardy naukowości.

¹ S. Stachak, *Podstawy metodologiczne nauk ekonomicznych*, Książka i Wiedza, Warszawa 2006, s. 16.

Monografia składa się z jedenastu autorskich lub współautorskich opracowań. Zostały w nich przedstawione w zasadzie cztery problemy. Pierwszym z nich jest proces kreowania wiedzy i jego wewnętrzne (psychologiczne) uwarunkowania. Drugi problem dotyczy poznania naukowego w świetle kanonów nauki w odniesieniu do ekonomii jako dyscypliny badań naukowych. Trzecim problemem jest rola badań naukowych w procesie kreowania nowej wiedzy ekonomicznej ze szczególnym uwzględnieniem badań interdyscyplinarnych i eksperymentu ekonomicznego. Ostatni problem wiąże się z twórczym kreowaniem wiedzy w kontekście procesu doktorowania w Polsce.

Monografia jest skierowana do: pracowników naukowych zainteresowanych problematyką kreowania wiedzy ekonomicznej, doktorantów kierunków ekonomicznych, jak również studentów, zwłaszcza przygotowujących się do pracy naukowej. Równocześnie może stać się źródłem inspiracji dla kadry kierowniczej instytutów i jednostek organizacyjnych zatrudniających pracowników naukowych pracujących twórczo.

Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja przyczyni się do rozważań nad analizowanymi zagadnieniami i pobudzi dyskusję na temat kreowania wiedzy na podstawie standardów metodologii danej dyscypliny nauk z jednoczesnym zwróceniem uwagi na psychologiczne uwarunkowania procesu twórczego. Można żywić przekonanie, że publikacja pozwoli czytelnikom lepiej zrozumieć znaczenie twórczości i kreatywności w procesie tworzenia wiedzy naukowej.

Białystok, luty 2017 r.

*Dariusz Kielczewski
Anna Matel*